

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 > 50 >
 Helyben nazonoz aordva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vülékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 13.

Szabadelvű ezégér.

A napokban városunkban nagyban és kicsinyben, beszerzési áron alul is fűnek-fának kínálják a szabadelvűséget. A megyei s a városi szabadelvű szervezkedés alkalmával csak a szabadelvűséget emlegetik, mintha bizony ettől a frázistól mint valami varázs-szótól várnák a józan eszű, gondolkodni tudó polgárok a haza boldogulását, és saját testi-lelki üdvösségüket.

Mi az igaz szabadságnak, a való hadásnak őszinte hívei s feltétlen védői vagyunk, de már a szappany-buborékhoz hasonló szabadelvűségnek határozott elleni vagyunk abból az egyszerű, de megdönthetetlen okból, mert magyarok vagyunk és hazánkat szeretjük.

A kisebb nemzetek, milyen a magyar Európa nagy államai közepette, nem folytathat szabad versenyt a nagyobb s gazdagabb nemzetekkel, mert egyenlőtlen anyagi erőinél fogva okvetetlen a rövidebbet kell huznia.

Példa rá gazdasági helyzetünk. Az amerikai s orosz gabona versenye annyira leszoritotta a magyar buza árát, hogy a gazda alig bírja már az adókat elviselni. Az osztrák ipar viszont annyira elárasztja a magyar piacot, hogy a magyar kézműves alig bír megélni.

Pedig a szabadelvűség első követelménye a szabadkereskedelem, vagyis az, hogy az idegen árut szabad versenyre

kell bocsátani a honi termékkel. Már most szeretném én látni azt a magyar gazdát, azt a magyar iparost, aki ezért a hitvány szóért: szabadelvűség, feláldozná jogos érdekét, nemcsak a magáét, de egész családjáét, és minthogy a gazda s iparos, általában a termelő osztályok képezik egy nemzetnek oszlopait, föl kellene áldozni magát a hazát, mert ama két osztály élteti a többieket is.

A magyar nemzet ennél fogva saját jól fölfogott érdekében utalva van az önvédelemre, amelyet a konzervatív intézmények képesek legjobban biztosítani, vagyis utalva van arra, hogy állami s nemzeti önállóságát a közös uralkodó alatt mind jobban megszilárdítsa és fejlessze azon módon, mint azt őseink egész a legújabb kor jogfolytonosságának medrében bámulatos következetességgel tették, egyuttal pedig kifelé távol tartsa magától a már jellemzett szabad versenyt, mely elnyeléssel fenyegeti.

Nagyon tanulságos példát nyújt erre nézve a magyar állam adósságainak szomorú esete. Ezen adósságok kamatai fejében évenként kiszivárogo az országból kétszáz ötven millió forint, idegen árukért netto közel kétszáz ötven millió, holott összes kivitelünk kétszáz millióval mögötte marad annak az összegnek. Ebből a tiz újján kiszámíthatja mindenki, hogy Magyarország évről évre szegényebb lesz mindamellett, hogy a termelés egyre szaporodik.

Ezt is a szabadelvűségnek köszönhetjük és ennek a kihatását érzi ma mindenki Magyarországon, anélkül hogy gondolkozott volna mindenki annak okairól is, amelyek pedig épp úgy elvitathatlannak, miut az a tény, hogy az adók egyre növekednek, vagyis, hogy a polgároknak ama kedvezőtlen helyzet mellett, mely a jövedelmet apasztja, mégis mind nagyobb terheket kell viselniök.

Ez anyagi kedvezőtlen helyzet mellett a szabadelvűségnek köszönhetjük a valálsháborút, melyet a felekezeti nélküli állam mindazok ellen folytat, a kik nem hajlandók lelkiismeretüket alárendelni akár a változó parlamenti többségek, akár a még inkább változó kormányok s miniszterek kénye-kedvének. Aki másképpen fogja föl a mostani egyházpolitikai helyzetet, az nem tud, vagy nem akar az új rend mélyére hatolni. Így azután a szabadelvűség jóvoltából benne vagyunk a kulturharcban, mely nyíltan s titkon mind nagyobb szakadást idéz elő társadalmunkban, sokkal nagyobb, mint némelyek gondolnak.

A szabadelvűség tehát kiszámíthatatlan kárára van nemzetünknek.

Mégis czégérnek használják most is még az egész országban, mert ehhez a szóhoz kötik az ujkor vivmányait, a közs polgári jogokat.

Már pedig, aki ismeri a magyar történelmet, az jól tudja, hogy elkezdve az Arany-Bullától a többi szabadságok tör-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Alföldi népbabonák.

Irtá: Dr. D. A.

Minthogy a naptárak olvasásánál különösen a népre kell tekintettel lenni, melynek majdnem egyedüli olvasmányát igen sok helyen a naptárak képezik, jónak láttam felsorolni néhány népbabonát, melyeket itt az alföldön ugyalkalmi érintkezéseknél a nép szájából ismeretem meg.

Kezdjük az emberen. Nagyon kevés anya van, aki gyermekét a szemveréstől ne féltene. Ennek tulajdonítja aztán gyermekének éjjeli és nappali nyugtalanlását. El is panasolja a szomszédasszonyának a meggyőződés legerőteljesebb hangján, hogy bizonyosan ez meg ez verte meg szemmel az ő szíve magzatját, »hiszen oly élesen nézett rá, hogy majd keresztül szúrta szemével.« A panasz után kész a tanács: »csináljon kelmed szenes vizet a kicsikének, mossa meg vele; meglássa, hogy az használ neki.«

Olyan szives a szomszédasszony, hogy még segít is a nálánál fiatalabbnak, ha nem tudná. És mi az a szenes víz? Amint értesültem, ugyadom. Bizonyos számú evőkanállal vizet mérnek egy tányérba, s a végén három darab szenet, vagy paraszt, tesznek bele, ami kéznél van. Levetkőztetik a gyermeket s belemártva tenyeröket a hideg szenes vízbe, azzal mintegy végig kenik egész testét a gyermeknek. Nagyon természetes, a hidegvizkúra ily gyöngéd alakban még a gyermeknek is jót tesz a legtöbb esetben s ntána jól alszik, amint nekünk is

jól esik fürdés után az alvás. Ekkor felméri a tányérkában még megmaradt vizet evőkanállal s ha megvan a belemért mennyiség a gyermek mosdatása után is, kész a következtetés, hogy csakrgyan megvolt verve szemmel, mit abból is következtetnek, hogy a gyermek nyugodtan viseli magát és alszik.

Az már ritkábban fordul elő, hogy a »Hét mennyei zár«-at olvasgatják a viselős asszonyok és éjjelre magukra kötik, hogy ez által fájdalom nélkül szülhessenek; mert Bucsánszky legnagyobb bosszúságára e ponyvatermék kelendőségének elejét vette a személyes tapasztalás, hogy bizony az Évához intézett átkon még a »Hét mennyei zár« sem változtathat. —

Az eladó leányok — mint mindenütt a világon — ugy nálunk is óhajtanak férjhez menni, s ebben nincs is babonás dolog; de már abban van, amire a kíváncsiság tanította őket, hogy előre megtudhassák: mikor fog az történni? hogyan fog a vőlegény kinézni? Ez az oka aztán, hogy új esztendő reggelén a konnyha ajtó küszöbére áll az eladó, arcczal befelé fordulva a házba s feje fölött hihajítja a jobb lábának papucsát; ha a papucs orra kifelé van, férjhez megy az új évben; ha befelé van fordulva, még egy évig pártában marad s ezt annyira hiszi szegény, hogy alig tud csodálkozásában hová lenni, ha az ellenkező történik. —

De még fontosabb dolog: hogyan fog kinézni a jövendőbeli? Erre aztán több fáradságot is fordítanak; nem ugy, mint a papucsvetésnél. Ugyanis sz. András napja előtt közvetlenül sem nem esznek, sem nem isznak egész nap s ugy fekszenek le, hogy éjjel megálmodják és meglássák jövendőbelijöket. Szegénykék! nem

jut eszükbe, hogy egész napján a böjtnek, sőt még lefekvéskor is arra gondolnak, kiért szívök titokban eped s ki őket a legnagyobb valószínűség szerint el is veszi; nagyon természetes, hogy arról fognak álmodni is, kiről egész napon gondolkoztak s kiért talán egész napon sokat sóhajtottak; s ha a házasság létrejön csakugyan, annak tulajdonítják, hogy ez azért történt így és nem másképp, mert ők ezt így álmodták meg sz. András éjjelén.

Az ember után a tehenhez fűződik a legtöbb babonás hiedelem. Ki ne hallott volna már a *tehenrontásról*? Ha a szegény tehen tőgyét őszi darázs megszurta s fejéskor rug a fájdalomtól, készen van a nagy igazság: bizonyosan meg van rontva. Ha olyan füvet legel a tehen, mely a tejet vörös színre festi: meg van rontva. Ha egy vagy más oknál fogva a szegény pára nem adja le ugy a tejet, mint máskor, rögtön rámondja: meg van rontva. Arra nem is gondol a hosszu hajú, de rövid eszű asszonyka, hogy az a tehen épen ugy alá van vetve a betegségnek, mint az ember és többi állatok s a helyett, hogy állatorvoshoz fordulna, vagy okosabb embertől tanácsot kérne, holmi anyókához fordul, a ki egy szakajtó kosár lisztért, meg egy kis zsir vagy szalonnáért *megigazítja* a rontást s megselelszi, hogy többé a tehenet meg ne ronghassa senki, vagy a tejet és *»hasznát«* el ne vehesse senki. Voltam egy gazdaasszony istállójában. Épen fejt. Szemembe ötlött, hogy az ajtófél fájához egy elkopott cziroksepről a fejével fölfelé van szegezve. Nem tudván elképzelni, ugyan mi rendeltetése lehet annak ott, nem rösteltem megkerdezni. Rendkívül meglepett a kérdésre adott kitérő válasz, mig végre a sok

vénybeiktatásáig a magyar egyre fejlesztette jogait, már ama távol időkben, midőn a szabadelvűség vagy liberálizmus teljesen ismeretlen volt a világon.

Efféle frázisok, vagy sokat mondani akaró szavak kora immár lejárt, és akik mégis vakon hisznek benünk, gondolják meg, hogy a szabadalvűpárt, ha most győztesen kikerül a választásokból föl fogja emelni a kvótát, melylyel az adók általános emelése karöltve fog járni, és akkor kiszámíthatja majd, mennyivel több adót kell fizetnie a szabadelvűség nagyobb dicsőségére.

Sok adó-forintjába fog majd a kiábrándulás kerülni, de mar akkor késő lesz: öt évre ki lesz szolgáltatva a szabadelvűségnek és tíz évre a fölemelt kvóta következményeinek.

Ezt fontolja meg jól minden választó, mikor a szabadelvűséget dicsérik előtte.

Hálaadó ünnepély a XIX. százév végén.

Gróf A c q u a d e r n i János, commendatore, elnöklete alatt Olaszország Bologna városában tizenkét tagu bizottság alakult, melynek az a célja, hogy a jelen százév végén az egész katolikus világon nagyszerű hálaadó egyházi ünnepség rendeztessék.

A bizottság a Szentatyához folyamodványt intézett, melyben hivatkozással a pápának 1894. évi június 24-én P r a e c l a r a bekezdéssel közrebocsátott encziklikájára többi közt így szól: »A mult százév vége Európát romokban és a forradalom hatalmában reszketve hagyta; miért ne hagyhatna ezzel szemben a most végéhez közelgő százév örökségül az egyetértés zálogát és a reményt a vallás egységében foglalt megbecsülhetetlen javakra?»

Ennek megünneplésére irányuló szándékához a legfőbb pásztor »atyai jóváhagyását« és apostoli áldását kéri.

A pápa e kérelemnek engedve a következő választ adta:

Szeretett fiunknak, Svampa Domokos, szent

faggatás után bevallotta, hogy biz' az arról jó, hogy az ő tehénkéjét meg ne ronthassa senki. — Mások a szarvát furják meg s oda tesznek be valamit; de az már titok előttem, hogy mit. — Ismét mások megfűstölik a tehenet, vagy kora hajnalban olyan helyre állanak, hol négyfelé ágazik az utca s ott csinálnak valami hókusz-pókusz s ezt mind azért, hogy a megrottott tehenet megigazítsák.

A jégesőtől félnek, mert néhány percz alatt tönkretelheti összes termésüket. Mit csinál ez ellen a babonában hívő nép? Az udvar közepén belevágja baltáját a földbe s ennek azt az erőt tulajdonítja, hogy most már rögtön meg kell szünnie a jégesőnek s ha véletlenül hiedelmének a valóság megfelel, kész van mindjárt az okoskodása: lám csak! milyen hasznos a jégeső ellen a földbe vágni a baltát.

Azt nem is említem, hogy péntek napon nem fog semmiféle huzamosabb ideig tartó dologba; mert ez a babona, szégyenére az emberiségnek, az intelligens osztálynál is annyira el van terjedve, hogy a népnél már föl sem tűnik.

Ennyit láttam jónak, hogy az alföld nép-babonáiról közöljek. De a tanúságot sem akarom elhagyni. Ha netán volna e sorok olvasója között olyan, ki az itt felsorolt babonás hiedelmeknek hódol, gondolja meg azt, hogy szégyen az okos emberre, ha bizonyos dolog vagy eljárásnak olyan erőt tulajdonít, mivel az Isten rendelése és természete szerint nem bír; de meg bűn is az Isten ellen. Ha pedig olyan olvassa, aki nem hisz a babonában, a néppel érintkezése alkalmával tegyen meg mindent e szellemi gyom kiirtására, de úgy, hogy a neimes növényeket sértetlenül hagyja.

Onufriusz czimmal bibornok-áldozó-papnak bolognai érseknek.

XIII. Leo pápa.

Szeretett Fiunk! Üdv s apostoli áldás!

Igen nehéz időkben az isteni Gondviselés által szent Péter székére emeltetve, mi sem feküdt annyira szívünkön, mint minden lehető eszközzel a hosszú visszavonás által vajmi nagyon megpróbált embercsaládnak a békét, minden javak forrását megszerezni. Erre irányultak különböző encziklikáinkban az államok szervezetéről, az igaz szabadságról, a munkások helyzetéről, a házasság szentségéről, végül azokról a veszélyekről, melyek a szocializmus tévelyéből és a titkos szövetkezetek üzelmeiből következnek. Még néhány esztendő előtt, mivel életkorunk arra intett, hogy napjaink végéhez közeledünk, hasznosnak véltük újból az összes fejedelmeket és népeket fölszólítani, hogy a békét helyreállítsák s fentartsák: egyuttal minden nemzetnek megmutattuk az egyházat mint a béke legbiztosabb zálogát s kötelékét, egyszerűen pedig Isten irányában ama reményünket fejeztük ki, vajha a jövő százév az óhajtott egyetértés kilátásával kezdődne.

Néhány kiváló férfui az atyai szeretet szellemében táplált emez óhajokat fölkarolván, elhatározta, hogy a folyó százév végét közös és ünnepélyes nyilvánulásnak szenteli. Mi örömet jóváhagyjuk ezt a tervet. És habár a hívők áhitatának mindig késznek kell lennie, megfelelő hálaadást tanusítani az isteni Gondviselésnek ama nagy jótéteményekért, melyekkel minket elhalmoz, sokkal inkább szükséges azon iparkodniok, hogy alázatos és esengő imával az isteni irgalmasságot leedsjék a szenvedő emberiségre,

Vajha a jóság Atyjának tetszenék az imádkozók fohászait meghallgatni, vajha Ő kiengesztelve Krisztusnak az Üdvezítőnek vére által, fölemelkedne és megkönyörülne népe fölött!

Ennek a kegyelemnek zálogául és jóindulatunk jeléül szeretettel adjuk apostoli áldásunkat Neked, szeretett Fiunk és a bizottságnak, mely a százév végére vallásos ünnepség rendezésére alakult.

Kelt Rómában a Szent-Péternél, 1896. évi július hó 18-án, pápaságunk tizenkilencedik évében.

XIII. Leo pápa.

„Zsidó képviselőjelöltek.“

Megemlékeztünk már a választási küzdelemnek arról a jellemző vonásáról, hogy a lipótvárosi pénzarisztokraczia köréből igen sokan akarnak jelöltekül fellépni s állítólag bele is egyezett volna Bánffy miniszterelnök, hogy közülük negyvenen bejussanak az új országgyűlésbe. Ezt a hirt maguk a zsidók sem fogadták rokonszenvesen, mert attól félnek, hogy ebből nekik hasznuk nem, hanem csak káruk lesz, mert könnyen meggyújthatja az antiszemitizmus lappangó tüzeit; egyesek beismerik azt is, hogy nem lenne méltányos meggyengíteni ezáltal a vezérlő magyar faj hegemoniáját. A »P o l i t i k a i H e t i s z e m l é «-ben, (melynek szerkesztője Székely Sámuel) most már a második heves támadás jelent meg ezen terv ellen. A különben egészen tárgyilagos és érdekes fejtegetésből adjuk itt a befejező részt:

»A zsidóság évezredek át szétszórva, sokszor üldözve, többé-kevésbé majd mindig elnyomva, nem tekinthette magát egy haza gyermekének sem s ekként faji jellege és világnézete merőben elütő módon fejlődött azon népekétől, melyek véres küzdelmek árán hazát szereztek s azt évszázadok során át fegyverrel, észszel s erélylyel meg is tartották.

A természet fejlődési törvényeinek merev tagadása volna azt hinni, hogy a zsidóság az alatt a rövid idő alatt, mióta nálunk a legteljesebb politikai egyenjogúságot élvezi, teljesen levetkőzte az egész világ zsidóságát jellemző kozmopolitást és máris eléggé áthasonult arra nézve, hogy épen olyan jó törvényhozókat adjon kebléből, mint az ezredéves átöröklés útján erre egyedül kijelölt magyar faj.

Majd csak hosszú évtizedek után, midőn a zsidóság áthasonulása lassu, de biztos lépésekkel végbe megy, majd ha teljesen levetkőzte kozmopolitá, haszonelvű jellemvonását, akkor vesztély nélkül kielégítheti minden zsidó azon ambícióját is, hogy jó törvényhozó gyanánt helyet foglalhasson az ország gyülekezetében.

Addig pedig, míg ez az idő bekövetkezik, emelje fel a társadalom zsidó és nem zsidó rétege tiltakozó szavát s miként a Názáretbéli kiűzé a kufár zsidókat Jeruzsálem templomából, akként kiáltuk mi is oda a képviselőház felé tolongó tözsdekirályoknak: távozzatok innen s ne dobjátok az antiszemitizmus üszkét a békésen együtt élő keresztények és zsidók közé.

Választási mozgalmak.

A nagyváradai szabadalvűpárt szervezkedése.

A nagyváradai Tisza-párt vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését, a melyen Tisza Kálmánt kiáltották ki a nagyváradai szabadalvűpárt jelöltjéül. Már napokkal előbb falragaszok útján hívták össze a választókat a gyűlésre, de bizony a hajdani lelkesedés nagyon megcsappant; a Sas nagytermébe alig jött össze 100—120 ember. Nagyon elhalványult az a monda csinált »rajongó szeretet«, melyet sikerült a »holmi kicsinyes városi érdekekért« buzduló polgárságra eddig ráerőszakolni. Alig láttunk független választót a gyűlésen; de annál többen voltak a hivatalnokok s főként az Ullmann Izidor parancsnoksága alatt felvonult Katonaváros képezte a jelenlevők négyötödét.

És mit szóljunk arról a lágymeleg hangulatáról, a mely a gyűlésen uralkodott! Alig hangzott fel egy-egy gyenge éljen az alatt a dicsőhymnus alatt, a melyben Tiszát az égisz magasztalta. Hlatky Endre s Müller Salamon több éjjen-t kapott, mint a bihari pontok híres szegreakasztója.

Észrevette a lelkesedés hiányát Hlatky Endre is és ugyancsak igyekezett buzdítani, lelkesíteni a jelenvoltagekat; ha Tisza Kálmán csak a negyedrészére rászolgált volna e dicséretnek, melyekkel a képzeletdús szónok elhalmozta, a világtörténelem legkimagaslóbb alakja volna a geszti földesur.

Igen figyelemre méltó volt a Hlatky dicsőhymuszának az a pontja, a mikor beismeri, hogy bizony Tisza Kálmán *semmit sem tett Naggyáradért.* — Jó tudni, hogy »holmi kicsinyes városi érdekek« a kormánypárt figyelemre sem méltat. A mig más városok képviselői igyekeznek mindent megtenni, hogy a város fejlődését, haladását előmozdítsák, addig Naggyáradnak be kellett érnie azzal a sovány dicsőséggel, hogy Tisza Kálmán a képviselője.

Azok a »kicsinyeskedők«, a kik a város fejlesztését szívükön hordják, azok Hlatky szerint a polgárság egyetértését akarják megmérgezni. Ebben az is ki van fejezve, hogy Naggyárad a jövőben sem sokat várhat kedves szülöttjétől: Tisza Kálmántól. Ez elég arra, hogy a nagyváradiak ezentul jobban szeressék városukat és a hazát, mint Tisza Kálmánt, a ki ugy sem gondol velük.

Kevés önbizalom lehet különben a nagyváradai szakalvű pártban, hogy majdnem kötéllal fogja a választókat.

Az igazgató választmányon kívül pár száz tagu nagy bizottságot szervezett. Ugy a választmány, mint a bizottság névsorában azonban igen sokan, talán 50-en is vannak, akiknek éppenséggel nincs kedvük, hogy a Tisza-klikk kocsiját tolják.

Ötven olyan egyént vettek be a listába, az illetők megkérdezése, beleegyezése nélkül, a kik jelenleg határozottan ellenzékiek, úgy Tisza Kálmánnal, mint a kormányval szemben.

Ezeknek a tudtukon kívül beválasztott polgároknak a neveit ez utal nem közöljük és pedig könnyen érthető okokból.

A pártértekezlet.

Vasárnap délelőtt 11 órakor mintegy 120 polgár jelent meg a Fekete Sasban a nagyváradi szabadelvű párt értekezletén. Látszott a megjelenteken, hogy inkább a kíváncsiság, mint a lelkesedés csalta őket oda.

Hlatky Endre pártelnök vázolta az értekezlet célját. Az országgyűlés berekesztett s így a nagyváradi szabadelvű párt vezetőségének megbízása is lejárt. A saját és tisztársai nevében megköszöni a bizalmat és lemond.

Ezután Szász Ágoston korelnök vette át az ülés vezetését s egyhangú határozattal Hlatky Endrét a szabadelvű párt újonnan megválasztott elnökének jelentette ki.

Hlatky Endre elfoglalta ismét az elnöki széket s hosszabb beszédben szólott a szabadelvű kormány s főleg Tisza Kálmán működéséről. A szónok valóságos »áldásnak« mondta a liberális törvényeket, s melyek boldoggá (?) tették az országot. Védekezni igyekezett az ellen a kellemetlen vád ellen, hogy az ádatlan egyházpolitikával megbolygatták a felekezeti békét. Majd a mindjobban erősödő néppártra célozva, felemlítette, hogy látja, miszerint bizonyos törekvések Nagyváradon és Bihar megyében nem terjednek. Nagyváradon ezuttal előreláthatólag nem lesz számbavehető ellenjelölt, de azért legyenek résen s egyöntetű lelkesedéssel vonuljanak az urnához, úgy jöjjen mindenki szavazatát leadni, mintha a legnagyobb ellenséggel állának szemben. Kötelessége a pártnak olyan többséget biztosítani, mely méltó a magas pozícióju jelölthöz. Megköszönte a bizalmat s felhívta a jelenlevőket az alelnökök, jegyzők, igazgató-választmány és nagybizottság megválasztására.

Alelnökök lettek: Reismann Mór, Mezey Mihály, Sal Ferencz, Hoványi Géza, dr. Konrád Márk, Schöpplin Ágoston, Ullmann Izidor és Száhlender Károly.

Jegyzők: Pallay Lajos, dr. Radó Ignác, dr. Márkus László, dr. Gyémánt Jenő, dr. Adorján Ármán, Mihelfy Lajos, dr. Várady Zsigmond, dr. Komlós József.

Felolvasták az igazgató-választmány és a nagybizottság névsorát.

A szervezés befejezte után Hlatky Endre hosszabb beszédben dicsőítette Tisza halhatatlan (?) érdemeit s őt ajánlotta a szabadelvű párt jelöltjének. Tisza már kora ifjúságában érdemeket szerzett s vele szemben semmi kicsinyeskedésnek nincsen helye. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a szabadelvű párt *holmi városi érdekek miatt* elejti nagynevű jelöltjét. Ajánlja Tisza Kálmánt a párt jelöltjéül.

Bejelentl egyuttal, hogy Tisza Kálmánnak szerdán, okt. 14-én egy küldöttség ajánlja fel a mandátumot Budapestben. A kik csatlakozni óhajtanak a küldöttséghez, aláírhatják az ívet.

Ezzel az értekezlet véget ért. Amint halljuk Ullmann Izidor és gárdája eddig 64 taggal van képviselve a küldöttségben. Tisza Kálmánnak nagy öröme lesz, ha a Kátona-város összes üzlet-emberei nála jelentkeznek.

Mikor lesz a választás Nagyváradon?

Nagyvárad város központi választmánya ma, október hó 13-án délután 3 órakor ülést tart s ez alkalommal választja meg a választási elnököket és jegyzőket, megállapítja a választás napját s megteszi a szükséges intézkedéseket a választás zavartalan lefolyásának bizto-

sítására. Az ülésre vonatkozólag a következő meghívót bocsátotta ki a polgármester:

Nagyvárad város központi választmányának t. tagjait felkérem, miszerint a folyó évi október hó 13-án délután 3 órakor a városház termében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek.

T á r g y: A képviselőválasztás iránti intézkedés.

Nagyvárad, 1896. okt. 12.

Sal Ferencz,

kir. tan., polgármester,
mint elnök.

Hir szerint a választás úgy Nagyváradon, mint Bihar megyében október hó 28-án megy végbe.

Választási mozgalmak Bihar megyében.

Bihar megye választókerületeiben már élénken megindultak az előkészületek a mérkőzésre. Különösen azokban a választó-kerületekben ver nagyobb hullámokat a pártok szervezkedése, a melyekben az ellenzéknek tágabb tere van.

Az eddigi mozgalmakból látszik, hogy az ellenzék heves küzdelemre készül a kormány-párt ellen s daczára a hivatalos apparátus nagy erőfeszítéseinek, előreláthatólag több helyen az ellenzék kerül ki győztesen a választási küzdelemből. Berettyó-Ujfaluban, Ugrán, Nagyszalontán biztosra veszik a szabadelvű párt vereségét.

A mozgalmakról a következő tudósítást hozzuk:

Szunyogh Szabolcs beszámolója. A berettyó-ujfalui kerület képviselője Szunyogh Szabolcs vasárnap tartotta meg beszámoló beszédét, Mező-Keresztesen és Borson. A beszámoló beszéd után párthívei újból felkérték a jelöltség elfogadására.

Nagyszalontán. A nagyszalontai függetlenségi és 48-as párt vasárnap tartotta meg jelölt értekezletét. A választók nagy számmal voltak jelen. A gyűlésen megjelent a Kossuth-párt részéről Hentaller Lajos is, a ki a központi intéző bizottság nevében ifj. Balogh Lászlót ajánlotta jelöltnek. A párt erre egyhangulag Baloghot jelölte, ki a bizalmat meghatva köszönte meg.

Berettyó-Ujfaluban. A berettyó-ujfalui választó kerület ellenzéki polgárai vasárnap délután három órakor jelölt pártértekezletet tartottak. A községháza megtelt választó polgárokkal s élő jelét adták annak, hogy itt bajosan fog diadalmaskodni a kormány-párt. Leszkay Gyula pártelnök az ülést megnyitva, összetartásra buzdította a pártot. A választmány ezután visszavonult és Deli Imre elnök beszéde után egyhangulag Leszkay Gyulát kiáltotta ki jelöltnek, ki azt hajlandó elfogadni. Ezután megköszönte a választók bizalmát.

Megalakították a párt tisztikarát, mely a következő; Elnök Deli Imre, alelnökök: Leszkay János és Halász Kálmán, jegyző Kovács Ferencz, pénztárnok: Bihar János, ügyvéd dr. Kovács Lajos.

Ezután a választók Leszkay Gyula életével oszlottak szét.

Jelölt pártértekezletek a megyében.

Biharvámegyében a jelölt értekezletek a következő napokon lesznek megtartva:

Ugrán 15-én délután 4 órakor a szabadelvűpárt értekezlete. Jelöltnek Tisza Istvánt kiáltják ki.

Berettyó-Ujfaluban a szabadelvűpárt 15-én délelőtt 11 órakor jelöli Szunyogh Szabolcs eddigi képviselőt.

Nagyszalontán a szabadelvűpárt 15-én d. u. 4 órakor tartja értekezletét. Jelölt lesz: Lovassy Andor.

Biharon 15-én délután 3 órakor értekeznek a szabadelvűek. Jelölt lesz Tisza László.

Tenkén. A tenkei szabadelvűpárt vasárnap tartott ülésén a képviselőségre egyhangulag ifj. Blaskovits Sándort jelölte. Blaskovits a jelöltséget a legnagyobb készséggel fogadta el. A jelölt vasárnap fogja megtartani program-

beszédjét. Az ellenpárt ez ideig még nem gondoskodott jelöltről s valószínűleg nem is fog állítani.

Gróf Apponyi Albert Jászberényben.

Gróf Apponyi Albert, a nemzeti párt vezére vasárnap tartotta meg eddigi választókerületében beszámolóját, mely egyuttal programbeszéde is volt. Apponyi elébe a jászberényi választó polgárok Hatvanig küldöttséget menesztettek, melynek nevében Pethes Béla üdvözölte őt.

Jászberényben ezrekre menő nép várta a város volt képviselőjét s mostani jelöltjét, óriási lelkesüléssel és leirhatlan örömraddal. Kiséretében voltak: Beöthy Ákos, Bánó József, Hódossy Imre, Ság Gyula, Kovács Albert volt képviselők, dr. Günther Antal és Korbuly József.

Beszámolóbeszédét délelőtt 11 órakor mondotta el Apponyi, a főtéren. Beszéde, melyet bő kivonatban alább közlünk, óriási hatást tett s annak majdnem minden egyes mondatát megéltenezték.

Beszédét rövid bevezetés után így folytatta:

A kiegyezési tárgyalásokról felvilágosítókat adott nekünk költségvetési beszédében a magyar pénzügyminiszter. Csak hogy szerencsétlensége felvilágosításokat adott róla az osztrák pénzügyminiszter is. És bizony ez a kétféle felvilágosítás egy kissé különösen néz ki, mindegyik másképpen. (Élénk derűltség.)

A mit a magyar pénzügyminiszter mondott, az természetesen mind igaz. De volt az igazságnak oly része is, melyről bölcsen hallgatott és melyet csak az osztrák pénzügyminiszter beszédéből tudnak meg. Így például azt mondja a magyar pénzügyminiszter, hogy a kormányának sikerült keresztülvinni annak a visszaélésnek megszüntetését, hogy Tirolban és Vorarlbergben a magyar gabona után vámot szednek. Néhány napra rá azonban az osztrák pénzügyminiszter mondta meg, hogy ennek a visszaélésnek megszüntetése csak 1903-ban várható.

És még ennél is érdekesebbet tudtunk meg az osztrák pénzügyminiszter ur beszédéből. Eddig a mi gyakori nógatásunkra keresztül vittük azt, hogy mikor az állam vagy az államtól függésben levő bármely vállalat megrendeléseket tett, hát csak magyar iparosnál teheti azokat. Most elmondja nekünk az osztrák pénzügyminiszter ur, hogy a két kormány megállapodása szerint az állami és állami befolyás alatt álló megrendeléseknél ezentul nem szabad tekintettel lenni arra, hogy a magyar iparostól vagy osztrák iparostól jön-e az ajánlat, hanem csak arra kell tekintettel lenni, hogy melyik az olcsóbb. Nos hát t. barátaim, kell-e ennél több, hogy a létért amugy is nehezen küzdő magyar kisiparos osztrák véglegesen tönkre menjen. Hogy mi az állami és állami befolyás alatt álló szállítások oroszlánrészét az osztrák iparosoknak juttatjuk. Ezeket tudjuk meg az osztrák pénzügyminiszter ur beszédéből. De megtudtam még egyebet is. A magyar pénzügyminiszter elmondta nekünk, hogy a két állam kormánya megállapodott arra nézve, hogy idegen államoknak forgalmát nem közvetítheti olcsóbban, mint a vámszövetségben álló két állam egyikének forgalmát. Tudjuk t. polgártársaim, hogy ez mit jelent? Eddig gyakori volt panaszunk arra nézve, hogy Galiczián át az orosz buzát az osztrák államvasuton olcsóbban vitték ki, mint a magyar buzát. No hát most a magyar pénzügyminiszter ur előadása szerint a magyar kormány elérte volna azt, hogy többé nem szabad az osztrák államvasutakon az orosz buzát olcsóbban szállítani, mint a magyar buzát, a mivel szemben természetesen mi sem szállíthatunk idegen portékát olcsóbban, mint osztrák portékát. Igen, de pár napra rá az osztrák pénzügyminiszter ur azt mondja: létrejött egyezmény a két kormány közt, hogy egyik állam portékát sem szabad drágább viteldíjjal vinni, mint az idegen államokéit. De egy igen fontos, az osztrák vonalra nézve kivétel történik ezen elv alul. Már most találhatjuk, hogy mi az a kivétel; és bármennyire találhatjuk, nem képzelhetünk, nem gondolhatunk más kivételt, mint hogy éppen a galicziai vasuton van az osztrák kormány fentartva a szabadsága, mert az osztrák államnak éppen ezen a vonalán áll érdekében a

forgalmat a dunai gőzhajózás versenyével szemben magához vonni.

De már most nézzük, hogyan készült a kormány választásokra.

Először azt a törvényt, mely a legfőbb ítélőszéknek biráskodását behozta volna a választási ügyekben, a képviselőház tárgyalásánál tőle telhetőleg megszorította. Mindent kihagyott belőle, a mi elevenére tapintott volna a visszaéléseknek.

Kihagyta azokat az intézkedéseket, a melyek a tisztviselők szabadságát biztosította volna és behozott másokat, más intézkedéseket, a melyek tág értelmezéssel mindenféle izgatást is megsemmisítési okká tettek volna. De még ugyis kényelmetlen volt a kormányra a javaslat, a melynek folytán a pártatlan bíró sem, bevezethetett volna olykor-olykor a választásokba. Az egész javaslatot meg kellett tehát buktatni és ezt elérte a kormány a főrendiházban. Ott a kormánynak biztos többsége van, de gondoskodott arról, hogy ez a többség otthon maradjon, hogy ennek folytán olyan módosítások történjenek, a melyek következtében a javaslatot a képviselőházban újra kellett volna tárgyalni és mielőtt ez megtörténhetett volna, ránc csukta az ajtót s így ezeknél a nagyfontosságú, a választásoknak az éles bírói szemtől való mentességét magának még egyszer biztosította. De ez a készülődésnek csak kezdete volt, folytatása abban állott, hogy neki szabaddította a választó közönségnek az ország egész hivatalnoki karát, különösen pedig ennek azt a részét, melyet még ma is főispán neve alatt tisztelünk. (Ugy van! ugy van!) Reá szabaddította az ország választóközönségére a hivatalos befolyásnak egész özönét. (Ugy van! Ugy van!) Hát hiszen ez nem új dolog előttünk. Ismerjük ezt több választás óta, de talán annyi erőszakkal, annyi buzgósággal s oly kevés szegyenkezéssel mint most, ez eddig soha sem történt. (Ugy van! Ugy van!) És beállott ez által — vigyázzanak ide kedves barátaim — egy borzasztó helyzet. (Halljuk! Halljuk!) Nem a választók egy részének véleménye áll, a választók másik részének véleményével szemben, hanem az államhatalom egész szervezetével és összes eszközeivel áll szemben a szabad választó polgárokkal. (Igaz! Ugy van!) Az államhatalom párttá lett: pedig mi az államhatalom? és mi ennek hivatali szervezete? Az államhatalom a jognak hatalmi eszközökkel biztosított uralma. Az államhatalom lényege a jognak uralma. Ez különbözteti meg az államhatalmat attól a hatalomtól, melyet egy rablóbanda is gyakorolhat felettünk, hogy ha történetesen kezeibe kerültek. (Élénk helyeslés. Ugy van!) Az államhatalomnak első feladata az, hogy ne tegyen különbséget polgár és polgár között; ne tegyen különbséget a szerint, hogy egyik gazdag, a másik szegény, egyik nagy ur, a másik kis ember, az egyik nagy befolyású ember, a másiknak semmi beleszólása semmiben nincs, ne tegyen különbséget a szerint, a mint egyik benső meggyőződésénél fogva ellenzéki ember. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés.) Az államhatalomnak az igazságot, a pártatlanságot kell képviselnie; annak a pártok felett kell állania, annak mindenki számára a törvény uralmát, a törvény oltalmát, a törvény jótéteményét és ha kell mindenkiel szemben a törvény megtorló erejét kell képviselni. (Élénk helyes. Ugy van! Ugy van!) De hogyha az államból a jog kivesz és egyedül a hatalom marad, ha erkölcsi tartalma elpusztul és csupán nyers erejét érezzük, ha a pártatlanság magas trónjáról leszáll és mint párt közénk vegyül, de magával hozza hatalmi eszközeit, azokat a félelmes hatalmi eszközöket, melyeket csak azért türhetünk el megalázás nélkül, mert egy mindnyájunk felett álló eszmének, a jognak eszközeiből mi iesz akkor?

Szónok ezután beszédét befejezve, teljes bizalommal teszi le politikai sorsát választóinak kezébe, a kiktől tudja, hogy sem a csábításnak, sem a fenyegetésnek engedni nem szoktak.

Apponyi óriási népszerűsége legimpozánsabban nyilvánult programbeszéde alatt.

Apponyi után Beöthy Ákos szólott a választókhöz óriási hatással. Üdvözölte Kassa város ellenzéki polgárainak nevében Jászberény közönségét. Majd szellemes kritikát mon-

dott a kormány szereplése fölött, a melynek elnöke azzal szerezte hatalmát, hogy Kossuth temetése elől megszökött. (Ugy van!) Megemlékezett arról, hogy a millennáris ünnepek disszonanciával kezdődtek, mert a kormány nem tanácsolta a koronának, hogy jelen legyen a június 8-iki millennáris gyűlésen és disszonanciával végződtek, mert a Vaskapu-ünnepélynél a magyar államiságot konfiskálták. (Zajos helyeslés.) Utalt arra, hogy a kormány nem a nemzet erejéből, hanem korrupcióval, erőszakkal tartja fenn hatalmát, mint most itt megkísérlik Jászberényben. (Viharos helyeslés.) Ezzel szemben új irányt, a tisztesség politikáját kell követni, a nemzeti párt politikáját, a melynek prófétája gróf Apponyi Albert, (Éljen gróf Apponyi!) a kinek hazafiai erényeit minden jászberényi polgár ismeri s azért csak egy mértéket akar ezuttal alkalmazni reá, a melyet báró Bánffy miniszterelnök akar alkalmazni a magyar államiság elismerésére, tudniillik a külföld elismerését. Az interparlamentaris konferencián a külföldiek rajongó tisztelettel vették körül s minden felszólalása ünnep volt. Nem kételkedik benne, hogy a jászberényiek ismerni fogják kötelességüket s óriási többséggel fogják kiáltani:

— Éljen gróf Apponyi Albert!

Ezerszeres visszhang felelt a lelkes szavakra és a közönség hosszasan éltette Apponyit, lassan, a legnagyobb rendben széjjel-ozlott.

Délután két órakor a Lehel-fogadó összes termeiben fényes bankett volt a képviselőjelölt tiszteletére.

Koncz Menyhért apátplébános Apponyit köszöntötte fel, a parlamentnek e díszét. Azt a magasztos ragyogó ideált, a melynek minden választópolgár előtt kell ragyognia, ott találjuk feljegyezve a nemzeti pártnak a magyar néphez kibocsátott kiáltványában. Nagy derűtség között adta elő a miniszteri jelöltnek járt különségnek eredményét, a kik avval kérkedtek, hogy a miniszter leereszkedő volt hozzájuk és a kik egyszerre úgy találták, hogy Apponyi politikája sivár és meddő. Jászberény városának diszpolgárára, volt és leendő képviselőjére gróf Apponyi Albertre üriti poharát. (Lelkes éljenzés.)

Most gróf Apponyi Albert emelkedett szóra.

Tisztelt barátaim! — így kezdte beszédét — Ennek a mi áldott alföldi rónánknak talaja, a milyen mélyen és az ember, mind tiszta jó termő talaj. De ismerem én olyan vidéket is, a hol a rétegek nem egyformán jók, a hol egy réteg termő talaj után következik egy réteg kavics, majd egy réteg tiszta agyag, majd ismét egy réteg kőszikla és ilyen talajban fát ültetni, fát nevelni, fát nagyra nevelni nagy gondot, folytonos, csüggedést nem ismerő munkát igényel. Az a fa, a melyet ilyen talajba ültetnek, gyönyörű fejlődésnek indul, a míg gyökere a jó termő földben van, de mikor bejut a kavicsos rétegbe, akkor kezd betegeskedni, lombja sárgul, egyes gallyai száradnak, levelei fonnyadnak. A rossz kertész, a könnyelmű gazda azt mondja: »hiába ültettem a fát!« kivágja és tűzbe dobja, pedig kár érte, mert a második fával is így fog járni és ha mindig így tesz, soha sem lesz neki, soha sem lesz gyermekeinek, utódainak árnyék, a melyben meghuzhassák magukat, ilyen talaj, a melyben különböző termőföld, kavicsos altalaj vannak, a föld gyomrában pedig sziklák: ilyen talaj a történelem, a viszontagságos eseményeknek ez az egymásutánja és ebbe a talajba ültették őseink a magyar nemzeti eszmét. (Zajos éljenzés.) A míg jó rétegben terjedtek gyökerei, könnyen szitták a nedvet, a tápláló anyagot, ágai büszke fejlődésnek indultak. Most tisztelt barátaim, egy gonosz mély kavicsréteghez értek e gyökerek s azért látjuk, hogy a lomb sárgul, a gallyak fonnyadnak, a rossz ágak kiszáradnak és lehullnak. (Zajos, lelkes éljenzés és taps.) De nekünk, tisztelt barátaim, más fánk nincsen, ha ezt kivágjuk kishitűségből, vagy elcsenevezsni engedjük gondatlanságból, az tudatlanságból, akkor a mi gyermekeinknek és a mi unokáinknak nem lesz hová meghuzni magukat, nem lesz pihenésük, földönfutókká, rabszolgákká lesznek. (Éljenzés.) De a kiket a gondviselés olyan időben engedett születni, a mikor a nemzeti fa gyökereivel rossz, kavicsos, vagy

sziklás rétegbe jut, ne csüggedjenek, hanem, ha kell kétszeres erővel, sokszoros kitartással iparkodjanak a természet mostohaságával megküzdeni, türjék nyugodtan, mint hull a fáról az, a mi férges, száraz, rossz; azegészséges törzset pedig ápolják tovább és ha övék csak a munka, a nélkülözés, szenvedés lesz, nyugodjanak meg abban a tudatban, hogy a kik majd utánuk jönnek, a kiknek életében a fa gyökerei jó termő talajra találnak, azok áldani fogják emléket azoknak, a kik biztosították nekik az üdülést, a pihenést, a biztonságot, a jövő generációknak diszes, szép üdülöhelyet. (Viharos éljenzés.) Most ilyen rossz termésű kavicsrétegnél vagyunk és látjuk, hogy hull a száraz gally, fonnyad a rossz ág, hová a férgek behatoltak, ott a természet ereje nem tud elég táplálékot adni az ágak, legyőzze az idők mostohaságát. (Éljenzés.) Jászberény vár sa ilyen száraz ág volna, a mely lehull a nemzeti eszmék által? Én azt hiszem, Jászberény városa magához az elpusztíthatatlan törzshöz tartozik. (Lelkes éljenzés.) Tizenöt esztendeje ápolom én ennek a büszke fának ezt a főágát, ezt a törzshöz tartozó ágat és bízom benne, hogy nem fog lehullani, hanem tovább fog virulni mindaddig, míg a gyökerek megint termőrétegbe jutnak, mely meg fogja engedni, hogy a fa terebélyes ágait és gallyait az egész nemzetre oltalmazólag kiterjessze. (Riadó lelkes éljenzés.) Éljenek Jászberény városának polgárai!

Perczekig tartó riadó lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták Apponyi e remek felkészítőjét.

A fővárosban.

A székesfővárosi központi választmány a választások napját e hó 28-ikára állapította meg.

A vasárnapi mozgalmakról ezeket írják:

Az *I. kerület* egyesült ellenzékének jelöltje Kasits Péter délelőtt mutatkozott be választóinak egy gyűlésén. Röviden körvonalazta programját s megígérte, hogy legközelebb elmondja programbeszédét.

A *II. kerületi* függetlenségi választók Ugron Gábort akarják felléptetni s e tárgyban esütörtökre pártgyűlést hívtak egybe.

A *III. kerületi* Ország-párt értekezlet tartott, melyben elhatározták, hogy végleges határozatot egy kedden megtartandó gyűlésben fognak hozni, a mikor a miniszterelnök eldönti, hogy Ország Sándornak szabad-e nyíltan fellépni, vagy pedig Vörös László lesz a pacesmaker.

A *IV. kerületben* báró Podmaniczky Frigyes elmondotta beszámolóját és programbeszédét. Ezt megelőzőleg érdekes és jellemző eset történt. Egy ellenzéki érzelmi választópolgár, hivatkozva báró Eötvös József, Kossuth Lajos, és Deák Ferencz szabadelvűségére, tiltakozott az ellen, hogy báró Podmaniczky is szabadelvűnek vallja magát.

V-dik kerület (Lipótváros) Mezey pártja óriási vörös plakátokkal adott életjelt magáról. Még pedig olyan módon, a mi arra vall, hogy a pártérdek az előkészítő bizottságot súlyos összeütközésbe hozza a büntetőtörvényvel. A Hüttl Tivadar elnöklete alatt működő előkészítő bizottság ugyanis több előkelő polgár nevét rányomatta a plakátra, a nélkül, hogy birta volna azok beleegyezését. Így persze igen diszes társaság került össze benne, nemcsak olyan kormánypártiakkal, a kik nem óhajtják Mezey Mór ügyvédi irodájának a dicsőségét emelni a mandátum súlyával, hanem telivér ellenzékiek is. Magánjellegű okiratra bárkinek az aláírását formaszzerű meghatalmazás nélkül rávezetni: súlyos deliktum, a minék a megtorlására a Csemeghy kodex tartalmaz büntető határozatokat. A képviselőválasztásnak van annyi jelentősége, mint valamely szerződés vagy váltó ügyletnek, joggal kérdik tehát a tudtukon és akaratumon kívül a Mezei zászló alá asszentált polgárok: hol a politikai tisztesség.

A *VI. kerületi* kormánypárt alakuló gyűlést tartott, melyben Radocza Jánost jelölték. Radocza programbeszédét e hó 25-én fogja elmondani.

A *VII. kerület* szabadelvű párti képviselőjelöltje, dr. Morzsányi Károly vasárnap tartotta meg programbeszédét.

A *IX—X. kerületi* kormánypárt felaján-

lotta Tolnay Lajosnak a mandátumot, mit Tolnay elfogadott. Programbeszédét e hó 18-án tartja meg.

Az országos szabadelvű párt végrehajtó bizottsága vasárnap f. hó 11-éntöbb órára terjedő ülést tartott, a mely alkalommal a választásokkal kapcsolatos számos ügy került véleleges elintézésre.

Ez a végrehajtó bizottsági ülés egyik jellemző eseménye a Bánffy-féle választási akciónak. Ma tartottak végrehajtó bizottsági ülést, mikor a végrehajtó bizottságnak a tagjai távol voltak a fővárostól s a vidéken programoztak.

A vidéken.

A szatmármegyei krassói kerületben okt. 12-én gr. Károlyi István bemutatta és ajánlotta Szemere Miklóst pártönkivüli programmal. A gróf előzőleg a következő felhívást bocsátotta ki: Tisztelt Uram! Azon szerencsés helyzetben lévén jelenleg a krassói kerület különböző ellenzéki frakciója, hogy erejének szét nem forgácsolása és egyesítése által a kormánypárttal szemben fényes győzelemre számíthat: azon felhívást vagyunk bátrak a tisztelt választókhöz intézni, hogy mint pártönkivüli jelöltünknek Szemere Miklós urat fogadjuk el, kinek megválasztásával a krassói kerület ép úgy politikai mint társadalmi tekintetben igen sokat nyerhetne. Felkérem tehát tisztelt Uraságot, mint a krassói kerület választó polgárát, hogy folyó évi október hó 12-én hétfőn délelőtt 10 órára Erdődön megjelenni sziveskedjék, hol én Szemere Miklós urat a kerület polgárainak be fogom mutatni. Erdőd, 1896. október 4. Több ellenzéki választó nevében gróf Károlyi István.

Vesztetetés. A kormánypárt is megindította a mozgalmat a krassói kerületben és pedig dobszóval hivatalból lett kihirdetve, hogy minden választó fejé-
kint 10 frtot kap, s 8 frt fuvar bért, mely összeg a község házára, a mint feliratják magukat, fizettetik ki. — A gör. kath. egyháznak 100 frt, a ref. egyháznak 50 frt, lett felajánlva s az egyházi zenekarnak 250 frt, a felajánlott 10 frton felül. — A róm. kath. választók az ellenzékkel tartanak.

Gr. Károlyi Sándor jelölése. A pétervásári kerület választó polgársága okt. 8-án népes értekezletet tartott Pétervásárán, a hol egyhangú és kitüntető lelkesedéssel gróf Károlyi Sándort, a nemzeti párt egyik oszlopos tagját kiáltották ki képviselőjelöltnek. A népszerű gróf elfogadta a jelöltséget s a városház előtti téren nagyszámu és lelkes közönség előtt megtartotta nagyszabásu programbeszédét, gyakran félbeszakítva a választó polgárság lelkes éljenzéseitől.

A gyűlést kormánypárti részről megakarták zavarni, de az mégis a legszékben és óriási lelkesültség mellett folyt le.

Már 7-én délben megérkezett Károlyi Sándor gr. országunk nagy fia, kedves képviselő-jelöltünk Ivádra, volt képviselőnk Ivády Béla házához. 8-án Ivády Pétervására, Erdőkövesd, Váraszó községekből 150 tagból álló lovasbandérium ment eléje. Ezalatt már Pétervásárán 3-5 száz főből álló, az intelligencia által sürűn tarkázott diszes közönség lelkesedve várta a nagy hazafit, ki 11 óra tájban érkezett meg Ivády Béla négyes fogatán s a plébániára szállt. A képviselő-jelölt értekezletet annak elnöke Ivády Béla megnyitván, a választók egyhangú kívánsága szeriut Károlyi sándor gr. jelöltetett és meghivatott a programbeszéd elmondására. Beszédében kijelentette a jelölt, hogy ő a nemzeti párthoz tartozik, azután főleg a földművelési érdekeket fejtegette s az ágrárius irány hívének vallotta magát, az éljenekkel sürűn megszakított beszéd elmondása után lakomára gyűltek a választók magánházaiknál, mert Keglevich gr., felmondás terhe alatt tiltotta meg a tulajdonát képező vendéglői épületben az ellenzékiet beereszteni. Jelen voltak a teljes számban bevonult papság, tanítószágon s a jelöltön kívül: Károlyi Mihály gr. parádi, gr. Károlyi Viktorné erdőkövesdi birtokosok, Orczy Elek br., Piréth br., s a környékbéli birtokosok nagy számban. Az értekezlet a legnagyobb rendben, minden rendezés nélkül ment

végbe, csupán Pásztor Lipót reeski jegyző s Blum Izidor zsidó bérlő berendelt bérencz eső-cseléke iparkodott azt megzavarni s ekkép összeütközéssel járó vérontást inszezenálni. Azonban Farkas Dezső szolgabíró erélyes föllépése ezt megakadályozta, ki a nagyszámmal összpontosított csendőrséggel kordont vonatott. De a kormánypárt nem azért érzi a »szabad« elv szabadságát magának megengedve, hogy mindjárt engedelmessédjék s a kordont át akarta törni. Erre Fekete csendőr-örmester harsány hangja »szuronyt szegez«-t vezényelt.

Ez aztán hatott, mert a hasukat minden körülmények közt gyöngyöden ápoló liberálisok csak így hajtanak a szóra s szégyen szemre visszaczárultak s anélkül, hogy galád szándékukat végrehajthatták volna, hazaszökdöstek, nem teremve meg a kívánt babért e lelketlen merénylet főrendezőjének, akit még a jelenlevő szabadelvű párti ügyvéd, Altörjay Sándor is elítélt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3-5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

Oktober	12.	Rendkívüli városi közgyűlés.
	12.	Szüret a nagyváradí hegyen.
	13.	Sebes-Körös vízszabályozó-társulat közgyűlése d. u. 5 órakor.
	13.	Központi választmány ülése a városházán.
	16.	Biharmegye rendkívüli közgyűlése.
	17.	A megyei központi választmány ülése.
	18.	A főreáliskola palotájának fölavatása.
	18.	Váradí Margit hangversenye.
	28.	Nov. 6. Képviselő-választások.
	28.	Esküdtzéki tárgyalás Nikolits Döme aradi ügyvéd ellen.

*** Magyarország Nagyasszonyának ünnepe** vasárnap az ájtatos hívők igen nagy részvételével ment végbe városunkban; csak azt az egyet sajnáltuk, hogy a hatóságok és testületek nem vettek tudomást erről az igazán magyar ünnepről. Az országban és mindenütt nagy fényvel ülték meg ezt a napot. Különösen szép volt ez a székes fővárosban. A budavári Mátyás-templomban délelőtt 10 órakor volt az ünnepi mise, a melyen előkelő közönség volt jelen, a szentély egyik padjában foglalt helyet Klotild főhercegnő leányával Erzsébet főhercegné asszonyával, a kiket a közönség megérkezésükkor tiszteletteljesen üdvözölt. Az ünnepi misét Vaszary Kolos biboros hercegprimás pontifikálta fényes papi segédlettel. A primás remek diszhintóján 10 órakor érkezett a templomba udvari papja kíséretében, s nyomban rá megkezdődött a mise, a melynél a hercegprimásnak segédkeztek: dr. Fraknói Vilmos és Bogisich Mihály püspökök, Hettyey, Aschenbrier és Valter kanonokok, dr. Kohl Medard, Klinda, Teofil szentszéki jegyző, báró Gudenus primási szertáros, Krizsán Mihály szemináriumi aligazgató, dr. Turt Iván tanulmányi felügyelő, dr. Nemes Antal és számos növendékpap. A mise alatt a templomi ének és zenekar remek egyházi énekeket adott elő Vavrincez Mór vezetése alatt. Előadták a capella Bogisich Mihály átíratában a »Bünösök kegyes asszonya« (1500), »Oh, dicső szép kincs« (1651), »Szűz Mária kegyes anyja« (1651) »Angyaloknak nagyszabású asszonya« (1508) kezdetű éneket. Offeratoriumra a zene- és énekkár Gounod-Bach »Ave Mária«-ját adta elő. Gradualéra a török hódoltságából való »Boldogasszony anyánk régi nagy patronánk« kezdetű dalt énekeltek, Ürfelmutatáskor pedig »Örül dicsőséges szent Szűz« (1601) és »Egeknek fényes csillaga« (1651) kezdetű egyházi énekeket adták elő. Mise után Várady Sándor az operaház tagja orgonakísérettel Bogisich »Király« himnuszát énekelte, melyet a capella is előadtak. Az istentisztelet

után a hercegprimás a papságtól követve s a közönségtől meghajlással üdvözölve elhagyta a templomot, hol délután 5 órakor Dr. Nemes Antal prédikációt mondott, a melyet nagy ájtatos közönség hallgatott végig. A többi templomokban szintén nagy közönség vett részt az ünnepi istentiszteleten.

*** Kitüntetés.** O császári és apostoli királyi Felsége, folyó évi október hó 3-án kelt legfelső kéziratával, Dessewffy Sándor csanádi püspöknek a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott,

*** A muzeum látogatása.** Vasárnap meglátogatta a muzeumot dr. Peregriny János, az országos képtár titkárja s kivált a nagy terem egészen lekötötte figyelmét. Vasárnap és ünnepnaponként általában nagyon kielégítő a muzeum látogatottsága, csak arra szeretnők a t. közönség becses figyelmét fölhívni, hogy lehetőleg dél-előtt látogassa a gyűjteményt, mert délután az északkeleti oldalon lévő termekben meglehetősen gyöngye a világítás, úgy hogy a képek egészen elvesztik hatásukat. Akik azonban semmiképp sem jöhetnek délelőtt, legalább korán délután 3 óra tájt jöjjenek, mert kivált mostanában 4 után alig látni valamit. Ezuttal arra is fölhívjuk a közönség figyelmét, hogy október végén a muzeum bezárul s a jövő tavaszig úgy marad, mert az egyet még távolról sincs abban a helyzetben, hogy a helyiségeket fűttesse.

*** A király keresztlánya.** A lengyel főuri világban fényes keresztelőre készülnek. Zamoszky András gróf és neje Bourbon Karolina hercegnő újszülött gyermekének keresztapását a király vállalta magára. A keresztelést, melyen a király képviselével Szanguszko herceg galicziai helytartót bizta meg, október-4-én a krakói érsek fogja végezni. A gyermek keresztanyja Bourbon Mária Antonia toskánai nagyhercegné, Zamojszky gróf anyósa lesz.

*** A Szentatya s a szabadkőmives-ellenes gyűlés.** Rómából jelentik, hogy az »Osservatore Romano« Rampolla biborosnokja trienti hercegérsekhez intézett egyik levelét közli, a melyben kifejezésre jut a Szentatya teljes megelégedése a trienti antiszabadkőmives kongresszus határozmányai fölött. November 18-ára különben összehívták Rómába a második szabadkőmivesellenes kongresszust.

*** A kormánypárt veszedelme Nyitrán.** Rédeky Géza, nyitrai főkapitány a zobori emlékmű leleplezése alkalmával a zsidók nyitrai rabbinusát, Katz Mózesst leparancsolta a kocsirol. Katz Mózes ugyanis a kocsiat felfogadta, de az már a rendőrkapitányságnál is be volt jelentve, mint vendégszállító és számot is kapott. A kocsi nyilván azon hitben, hogy a főkapitánytól meg Katz rabbitól is lehet egyszerre kapni vitelbért, ez utóbbtól is elfogadta ajánlatát. Csak hogy Katz rabbi vesztére, mert éppen a menet megindulása előtt Rédeky főkapitány Katz Mózesst a vendégek szemeláttára leparancsolta az általa már jóval előbb lefoglalt kocsirol. Az esetet annak idején nagy indignációval tárgyalta egyik zsidó lap és a rabbi számára elégtételt követelt. Ez azonban mindekkoráig elmaradt. — Most, hogy a választás közeledik, 200 zsidó polgár értésére adta a főispánnak, hogy ha a megsértett rabbi a főkapitánytól elégtételt nem kap, nem fognak szavazni a kormánypártra. — A főkapitányt a főispán most megszorította, hogy az elégtételt, melyet — elblitzelni akart, most a választás idején mindenesetre adja meg, mert különben a néppárt győz. »Kiváncsiak vagyunk az elégtételre magára, írja a »Ny. Szemle«, de a zsidók e fellépése is igazolja, hogy mennyire rabszolgáikká lesznek közhivatalaink«.

*** A kormánypárt törvénytisztelete.** Mint halljuk, Párkányban a kormánypárt a templomra és az iskolára is ráragasztotta Hulényi Győző, a doroghi kerület kormánypárti jelöltjé-

nek felhívását. Ez egyenesen beleütközik az 1874. XXXIII. t.-cz. 104. §-ába; de a kormány-párt előtt a törvény semmi.

* **Gyászhir.** Mint részvétellel értesülünk, Frischmann Adolf, helybeli pékmester neje Minye Julia harminczöt éves korában elhunyt. Temetése ma délután lesz megtartva az elhunyt Halász-utczai 553 számú lakásán.

* **Elmaradt ellenőrzési szemlék.** A kir. honvédelmi miniszter tudatta körrendeletileg az összes állomás-parancsnokokat, hogy az ellenőrzési szemlék, tekintettel a közellevő választásokra, elmaradnak. Az ellenőrzési szemlék, kitűzendő új határnapját, körrendeletileg fogja elrendelni.

* **Tűz.** Tegnap délelőtt a Varju-utczán, Lévy József házában, kisebbszerű tűz ütött ki. A ház lakosai kétségbeesve kiabáltak segítségért s az egybegyűlt néptömegnek sikerült a tüzet elfojtani, mielőtt a tűzoltóság kivonult. A tűz gondatlanságból keletkezett, a rendőrség különben megette az intézkedéseket.

* **Díjnokok egyesülete Nagyváradon.** A nagyvárad díjnokok egyrésze vasárnap értekezletet tartott, amelyen megalakították a díjnokok országos segély és nyugdíj-egyesületének fiókját. Alírási íveket bocsátanak ki, hogy lehetőleg az összes nagyvárad díjnokokat be vonják az üdvös czélú egyesületbe.

* **Nagy tűz Szegeden.** Vasárnap délután négy órakor Szegeden a város végén, közvetlenül a vasuti sínek mellett nagy tűzvész pusztított. A város szénakazalai gyuladtak ki s a tűz olyan rohamosan terjedt, hogy oltásról egyáltalán szó sem lehetett. A kár jelentékeny.

* **Elnapolt sajtóper.** A nagyvárad sajtóbiróság október hó 21-re tüzte ki az ifj. Faragó István aradmegyei aljegyző által ifj. Krón Kálmán aradi ügyvédjelölt ellen indított sajtó ügy tárgyalását. Közbejött akadályok miatt azonban a sajtótárgyalást november hó 4-re elnapolták.

* **Rémhir.** Jankai Mihály temető eszénnek egy kis dolga akadt a rendőrséggel, még pedig sertés kérdésben. Nosza lett erre riadalom. Mi köze is lehetne a temető eszénnek a rendőrséghez. Egy költői lendületű kocsis kisütötte aztán a dolgot. Elbeszélte, hogy a temetőeszén a halottakat kiásta és sertést hizlalt velök. Az ilyen szenzációs koholmány aztán villámgyorsasággal terjedt tova, vasárnap aztán az egész város erről a témáról beszélt, hajszála égfelé állt annak, ki e dolgot hallotta. Legnagyobb bosszúsága mégis csak a rendőrségnek volt, mert egész nap csilingelt a telefon. Az egész rémhírek pedig nincs más alapja, minthogy valami járlat ügyben dolga akadt Jankai Mihálynak a rendőrséggel. Tegnap délután már csak nevettek a rémes híren.

* **Választások és rezervisták.** Soha még annyi rezervistát nem hittak be őszszel, mint az idén. A Trencsénben állomásozó ezredekhez vagy 900-at. A néppárti szavazók igen tekintélyes számmal vannak képviselve közöttük. Legalább nem kell részt venniük a választásokon; de talán mégis, hanem akarattuk ellenére, vezényszó mellett kirendelve »a választási szabadság megvédésére«.

* **Szocialisták választási tüntetése.** A fővárosi rendőrség vasárnap ugyancsak komoly igyekezetet tanusított, hogy a választási mozgalmakba beavatkozzék. A VII. kerületben rendeztek a szocialisták tüntetést Morzsányi Károly kormánypárti jelölt ellen, a kivel szemben ők is állítottak jelöltet. A szocialisták a Dob-utca 56. szám alatt levő vendéglőben tartottak gyűlést s ezen jelöltjük dr. Goldner Adolf is megjelent. Alig végeztek el mondókájukat, a szocialista tábor felkerekedett s állást foglalt a Royal-szállónál, hol a Morzsányi-párt éppen értekezletet tartott. A szocialisták előbb alaposan megabuzogolták Morzsányit, aztán pedig megláttak néhány feltollazott kormánypárti »vokst« s zászlót. Iziben neki estek úgy a választóknak, mint a zászlóknak s az előbbieket elpáholni kezdték, a lobogókat pedig összetépték. Erre a VII. kerületi kapitányságtól néhány rendőrt küldtek a tüntetés megakadályozására, de ezek sem boldogultak a szocialistákkal. Végre az inspekciós rendőrtiszt lovasrendőrért telefonált. Mire azonban ezek sebbel-lobbal megérkeztek, hogy

gyakorolják az erélyt és tapintatot, addigra már a tüntetők eloszoltak, mint a kik jól végezték dolgukat. Morzsányiék pedig a Royal kényelmes termeiben találtak menedéket a haragos szocialisták elől.

* **Bécsi liberálisok vergődései.** Megirtuk, hogy milyen viharos összeütközés volt Bécs város közgyűlésén az uralkodó antiszemita-párt és a legyőzöttek, a liberálisok közt. Ezeknek az izgalmaknak folytatása is van. A szabadelvűek egyesülete fölhívást bocsátott ki a polgársághoz, csatlakozásra szólítván fel mindenkit. A felhívásban szó van a »konkordátum kísérletéről«, a »reakció szellemének feltámadásáról« stb. Ezt a felhívást vasárnap kellett volna Bécs falaira kiragasztani, a rendőrség azonban nem engedte meg és konfiskálta az összes kész nyomtatványokat.

* **Lopás.** Deherán János nagy-kéri lakos a nagypiaczon beszélgetett Fekete János földijével, ki Nagy-Kéren a kovács mesterséget űzi. Hanem Feketének komolyabb szándéka volt holmi pletykálózásoknál és hamarosan kihasította Deherán zsebét és abból egy tárczát 13 frt tartalommal ellopott. A károsult, mikor rájött a bűntettre, jelentést tett a rendőrségnél. Fekete János most a rendőrségnél le van tartóztatva.

* **Hajnali párbeszéd.** Lityer ur reggel 4 órakor alaposan bekapva megy haza. Kedves neje a következő nyájas szavakkal fogadja:

— Te vén gazember! Most kell haza jönni? Már a hajnal hasad!

Lityer ur akadozó nyelvel de rendületlen nyugalommal felel:

— Hasad? . . . Hasad! . . . Hát vard össze, majd nem hasad tovább!

* **Találós kérdés.** Mi lesz egy komornyikból, ha meghal a felesége?

Felélet: Még komorabb nyik.

* **Rendőri hírek. Verekedés.** Vasárnap este, a Kolozsvári utczán, néhány baka mulatott egy korezmában, s ugyancsak összevesztek egy hölgy miatt. A veszekedés árát egy civzil adta meg, mire aztánrendőrök jöttek. Így aztán a rendőrök és bakák közt nagy verekedés keletkezett. A bakákat egy fűrer a várba kísérte s így a rendőrségtől kivonult 10 emberre már nem volt szükség. — **Tolvaj cseléd.** Grósz Henrikné panaszt emelt a rendőrségnél, hogy cselédje Galle Flóra egy arany karpereczét és arany gyűrűjét ellopta. A rendőrség pártfogása alá vette a tolvaj cselédet. — **Elveszett börtárcza.** Romanyek János tegnap bejelentette a rendőrségnél, hogy börtárczáját, mely tele volt fontos irományokkal, elvesztette. A megtaláló kéretik e reá nézve, értéktelen táskát a rendőrségi hivatalhoz fölvinni.

Nagyvárad város közügyei.

Rendkívüli városi közgyűlés.

A legfelsőbb királyi kéziratot tegnap rendkívüli közgyűlésben hirdették ki Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága előtt.

A gyűlésen jelen voltak; Beöthy László főispán, mint elnök, Sal Ferencz, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Schöpflin Agoston, Beczkay Lajos, Hoványi Géza, Kunyhóssy János, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Wöber János, Rácz Mihály, Dús László, Rimler Károly, Sztarill János, Papp János, Darvassy Lajos, Ragány János, Tóth Márton, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szűts István.

Elnöklő főispán üdvözölte a megjelent tagokat s a törvényhatóság tudomására hozta, hogy király Ő Felsege legkegyelmesebb kéziratával tudatja, hogy az országgyűlést feloszlatta.

Rácz Mihály főjegyző teljes szövegében felolvasta a királyi kéziratot, melyet a jelen voltak állva hallgattak végig. A királyi kéziratot pár nappal előbb egész terjedelmében közzöltük.

A jegyzőkönyvet azonnal hitelesítették s az 5 perczig tartott gyűlést a főispán berekesztette.

Építkezések a külterkeken.

A napokban emlékeztünk meg arról a szomorú állapotról, hogy Nagyváradon jelenleg

mintegy 700 üres lakás van s hogy a közel jövőben a házbérek esésére és a házak árának csökkenésére van kilátásunk. Eppen ebben az időben akarnak nagyobb területeket beépíteni a külterületeken. Erre nézve most fontos elvi határozat hozatala előtt állunk. Romenyák János a püspöki rezidencia háta megett, a nagytetetőbe vezető ut mellett akar házat építeni, de az építkezési szakbizottság nem javasolja az építkezést közbiztonsági és forgalmi okokból. A tanács ma fog dönteni a kérdésben.

EGYESÜLETEK.

A polgári lövész-egyesület választmányi ülése. Vasárnap délután négy órakor a nagyvárad polgári lövész-egyesület ülést tartott, a lövölde helyiségében. Jelen voltak: Des Echerolles Kruspér Sándor elnöklete alatt, Mezey Mihály alelnök, Tóth Ferencz, Heringh Sándor, Hollósy Jenő, Hollósy Dezső, Jelinek Ferencz, Weingärtner Andor, Busch Dávid, Kunz Gusztáv, Janky Antal és Grunwald Henrik választmányi tagok, Jankovits János jegyző.

Jegyző előterjeszti a számadásokat, mely szerint a czéllövészetből az egyletnek 218 frt 50 kr. tiszta bevétele volt. Ezután az új körrendszertű lövésmód czélszerűségét fejtegette. A választmányi tagok mindezt tudomásul vették.

Elnök előterjesztésére a zárlövészet határnapjául f. hó 25-ét határozták meg. Rossz idő esetén a következő vasárnapra lesz halasztva.

Végül elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Mezey Mihály és Kunz Gusztáv urakat kérte fel, ezzel az ülés véget ért.

Az iparos ifjak önképző-egylete által szeptember 27-én, a »Fekete Sas« nagy termében tartott szüreti mulatság alkalmával, mely az egylet pénztára javára 300 frt és 23 krajczárt jövedelmezett, felülfizettek: Bertsey György 3 frt, Kunz G. 2 frt 50 kr., egy ismeretlen 2 frt 10 kr., Krizsán István 2 frt, Dévald Mihály 2 frt, ngos Des Escherolles K. Sándor 1 frt 50 kr., tek. Rádl Ödön, Nyiry György, Molnár Lajos, Rozsly Géza, Serduel N., Náth János, Horváth József, Nagy Sámuel, Horváth N.-né, Lévy István 1—1 frt. Patta Manó 90 kr., dr. Radó Ignác, Szabó József 60—60 kr., Tomorer Mihály, Tivadar József, Dull László, Papp János, N. N., N. N., N. N. 50—50 kr., Mezey M., P. J., N. N. 40—40 kr., Kiss Pintér, Zimmer, N. N. 30—30 kr., Csizér 20 kr., Heffer, Kóta, N. N. 10—10 kr., összesen 31 frt 60 krajczár. Fogadják ez uton is a szíves adakozók egyletünk nevében forró köszönetünk és hálaánk nyilvánítását. Nagyvárad, 1896. október hó 12-én. A nagyvárad iparos ifjak önképző-egylete szüreti mulatságát rendező bizottsága.

Igazságszolgáltatás.

A törvényszék köréből. A magyar királyi igazságügyminiszter Bónyi György törvényszéki vizsgálóbíró segédet, a kir. táblához tanácsjegyzővé nevezte ki. Hetyét Kiss Rezső, törvényszéki aljegyzővel töltötte be, nagyvárad törvényszéki elnök.

Sértett önértet. Tóth Imre az Almasy uradalomban volt alkalmazva s a szalma őrzését bízták reá. Tóth önértetét látta sértve, hogy ilyen foglalkozást bízták rá. Bosszura gondolt s csakhamar el is határozta magát. Egy gyufával maggyújtotta az egyik szalmakazlat. Ezért állt tegnap a törvényszék előtt s tulságos önértetéses köszönheti, hogy két évi fogházra és három évi hivatalvesztésre lett ítélve.

Közokirat hamisítás vétsége miatt állt tegnap a törvényszék előtt Halász Sándor és neje Szigeti Sára valamint Halász Péter. A negyedik czinkos, id. Halász Péterné nem jelent meg. A törvényszék az előbbieket három havi fogházra ítélte, továbbá 145 forint pénzbírságra. Az utóbbi a közokirat hamisítás vádjára alól felmentette.

Rablás. Meze Mitru, alig cseperedett fel a föld színéről, már is megkezdte működését, melynek levét valószínűleg sokan fogják megkeserülni. Ugy történt a dolog, hogy Meze Mitru-

mak pénzre volt szüksége. Kiállt tehát az erdő mellé és egy arra menő öreg asszonyt megtámadt. Persze a megtámadott védeni kezdte magát és Meze Mitru erre megütölte. Így aztán sikerült 41 frt ötven krajczárt tartalmazó Meze tagadta tettét, azonban a végtárgyalást. Meze tagadta tettét, azonban a végtárgyalást. Meze tagadta tettét, azonban a végtárgyalást. Meze tagadta tettét, azonban a végtárgyalást.

Elítelték a kutyája miatt. Dregó Juonnak a kutyája megharapott egy asszonyt, ki sokáig beteg volt a harapás következtében. A kir. törvényszék tegnapi tárgyalása alkalmával Dregó Juont súlyos testi sértés vétsége miatt uolocz napi fogházra, öt forint pénzbüntetésre és kártérítésre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebelé ki felebarátodat.

REGÉNY.

Ira:

GÉRARD E. D.

11

— Látod Kázmér, megjelenésed éppen nincs összhangzásban ezzel csendes mezei lakkkal; kezdé ismét a Luczián. Te tetőtől talpig katoná vagy.

Es Luczián szemei nem éppen irigység nélkül való tekintettel, melybe csodálat is vegyült, tapadtak bátyja délezeg alakjára.

Majdnem másfél fejjel volt magasabb az öcsésénél, magas, értelmes homlokkal, barna, beszédes, életkedvtől sugárzó szemekkel, formás szájjal, melyet hetyke bajusz árnyékol, egyenes magatartással: egy szóval tisztelet parancsoló dalia volt Kázmér.

Arézában megvolt a teljes hasonlatosság azzal a tizenkét össel, ki ott függött a terem falain: Bielinski volt minden ízében.

Szemében azonfelül kiolvashatta mindenki, hogy mindeddig semmi szenvedély sem dúta föl lelkét, soha sem élt át valami rettenetes izgalmat, soha sem volt nagyobb bánata! Ehhez aréza sokkal vidámabb, tekintete tisztább, mosolya őszintébb volt.

— Azért ne búsulj; mondta végül Luczián. Majd néha te is be fogsz jutni anyánkhoz, ha csak Robertine nénit rábeszélheted, hogy rövid bepillanást engedjen neked a beteg szobájába. Azalatt én bizony nem tudom, mivel mulattassalak ebben a sivatagban. Te hozzá vagy szokva a nyüzsgő élethez katonáid s lovaidd közt, te ugy sem fogsz itt soká kitartani.

Kázmér teljesen ki volt engesztelve; a rossz kedv sokkal inkább idegen volt a természetétől, sem hogy soká tartson. Még azt sem vette zokon, hogy Luczián gunyóldott vele, midőn azt mondta, hogy csak katonák meg lovak valók neki játékszernek.

Mindeddig senkit sem látott a család tagjai közül, a két öccsét kivéve. Robertin néni sem mutatta magát és késő délután volt már, midőn végre atyja magához hívatta.

Bielinski Bogumil aggastyánná lett, hogy Kázmér utóljára látta. Elhagyta őt teljesen az a gondtalan és mégis kellemes könnyedség, mely őt azelőtt oly kedvessé tette. Szeme annak a fáradt s fásult embernek a szeme volt, aki hozzászokva az izgalmas élethez, merev közönyösségből esik, mihelyt az izgató szerek híjával van.

Jobb kezében tartotta a hosszú csibukot, egyedüli társát az önmaga választotta magányában; balkarja erőltlenül lógott oldalán.

Igy tölti Bogumil évek óta napjait sokkal büszkébb, sem hogy panaszsóra nyitná ajkát, sokkal büszkébb, sem hogy a legcsekélyebb óhajt nyilvánítaná. Inkább hagyta érintetlenül vigasztalóját, a török pipát, sem hogy csak egy szóval is jelezte volna, hogy elfogyott a dohánykészlete. Ha valamely napon eléledték volna elhozni az ebédjét, inkább éhezett volna, sem hogy enni követelt volna.

— Hogy mikor lesz szabad anyádat viszontlátni? ismételte Bogumil fia kérdésére. Kár hozzám fordulnod, Kázmér. Én nulla va-

gyok ebben a házban; ezt egyszer s mindenkorra vedd tudomásul.

Hallgatott pipázott egy ideig, azután nyugodt, szenvedelem nélkül való hangon kezdett beszélni.

— Ha majd Robertin néni be fog majd eresztetni a betegszobába, anyád az első szavánál azt fogja követelni tőled, hogy hagyj abba a katonai szolgálatot. Tudod te ezt, Kázmér?

A fiatal ember jól tudta ezt.

Erre hosszabb szünet állott be, mialatt a kékes dohányfüst karikákban szállingott az aggastyán feje fölött.

— Nekem nincs jogom neked tanácsot adni; kezdé újból, — mert én nem hagyok rád mást, mint az emlékeztést botorságomra. Ha azonban mégis becsben tartod tanácsomat, hogy kívánnád hallani, hát majd tanácsolni fogok valamit.

— Kérlek, atyám, adjál tanácsot! kiállt Kázmér, kit mélyen megindított a büszke tartózkodás atyja szavaiban, de a maga részéről el volt határozva, hogy azt csak akkor fogja követni, ha saját kívánságával megegyezik.

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvenyes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8⁴⁵ regg., 2³⁷ éjjel, személyvonat 11³⁰ d. e., 2²² d. u., 11³⁰ és 4 éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7¹⁵ este, 2¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1²² d. u., személyv. 3³⁸ délután, 2⁰⁶ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4³⁵ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4²⁵ reggel, 1¹⁸ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6³⁰ r., 4³⁵ d. u.

Ösi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1³⁵ d. u.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7⁰⁵ este, 2¹¹ éjjel, személyvonat 7²² reggel, 3³² d. u., 1⁴ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 2³⁰ éjjel, 8³⁸ reggel, személyvonat 10¹⁴ éjjel, 11²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³² d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11⁰⁵ d. e., 9¹³ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8³⁰ r., 9¹⁴ este.

Gyoma-Kót-Ösi felől vegyesvonat 10⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

T Á V I R A T O K.

Titkos tanácsosok eskütétele.

Budapest, október 12. (Saját tud. táv.) A budai kir. várakban ma kihallgatás volt, melyen ő Felsője igen számos politikai férfit is fogadott. Bánffy György és Posilovics zágrábi érsek ma tették le a titkos tanácsosi esküt ő Felsője kezébe.

Orosz czári pár.

Darmstadt, okt. 12. (Saját tud. táv.) Az orosz czári pár, a nagyherceg és nagyhercegné tegnap este megjelentek a színházban a Lohengrin ünnepi előadásán. Mikor a fejedelmi vendégek az udvari páholyban megjelentek, Werner színházigazgató éltette a czárt, mire a közönség háromszorosan éljont kiáltott a czári párra. Ezután az orosz himnuszt játszották, melyet a közönség állva hallgatott végig. A czári pár ismételtén megköszönte a hódolatot.

Károlyi István gr.

Nagy-Károly, okt. 12. (Saját tud. táv.) Gróf Károlyi István tegnap tartotta itt beszámolóját, melyben a kormány eljárását igen

éles kritika alá vette és kijelentette, hogy mint párton kívüli katározottan küzdeni fog a Bánffy politikája ellen. A néppárt ellen kikelt, azt mondván, hogy szerinte a néppárt halva született gyermek,* egyuttal a főpapságot élesen megtámadta, például állítván eléje Pázmányt** és Vaszytyt.

Szocialista pártgyűlés.

Gotha, okt. 12. (Saját tud. távirata.) A szocialista pártgyűlésre 300 férfi s nő küldött érkezett ide Németország minden részéből. Singer és Bock szocialista birodalom-gyűlési képviselőket elnökökké választották.

A helyzet a Boszporuson.

London, okt. 12. (Saját tud. táv.) A Times jelentése szerint az idegen nagykövetek visszatúsították a porta azon szándékát, hogy az örmény kikötőkbe érkező hajókat megvizsgálhassa. — Egy ma kibocsátott iráde a mult évi októberben a hat anatóliai vilajet számára kibocsátott reformokat az egész birodalomra terjeszti ki.

Konstantinápoly, október 12. Néhány száz, hetek óta fizetést nem kapott fegyvertári munkás viharoson tüntetett az admiralitás előtt és a Yildiz-palota elé akart vonulni, a miben csak nehezen és igényeik részbeni kielégítése által voltak megakadályozhatók. A Yildiz-kioszkban nagymérvű rosszalást keltett az a hír, hogy Nasli egyiptomi hercegnő, az elhunyt Fazli Mustafa basa egyik leánya, a párisi ifjn-török bizottság ülésén részt vett. A szultán ez ügyben reklamációt intézett Kairóba.

Házomlás.

Budapest, október 12. (Saját tud. táv.) A dob-utczában épülőfélben levő három emeletes ház nagy robajjal összeomlott, romjai alá temetvén az ott dolgozó munkásokat. A mentési munkálátokat azonnal megkezdték, de még az éj folyamában, fáklyavilágnál tovább folytatják. Eddig egy halottat húztak ki a romokból, a sebesültek száma igen nagy. A szerencsétlenség oka gondatlanság.

* De ha majd 50-80 képviselővel bevonul a képviselőházba, akkor Pista gróf nagyot fog nézni.

** Pázmányt — ugy látszik — nem ismeri Pista gróf.

KÖZGAZDASÁG.

Vörösborkészítés.

(Dr. Neszler Gyula, a karlsruhei mezőgazdasági kísérleti állomás vezetőjének előadása a Neustadt a. d. Haardtban megtartott XIV. német szőlészeti kongresszuson.)

A vörös festanyag tudvalevőleg kevés kivétellel nem a szőlőbogyók nedvében, hanem azok héjában foglaltatik. Ha tehát fekete fürtökből piros bort óhajtunk nyerni, szükséges, hogy a zuzott fürtöket kisajtolás előtt bizonyos ideig erjedni hagyjuk. Az ezenközben közrejátszó körülményekhez képest ugyanezen szőlőkből hol világosabb, sötétebb, hol tartósabb, hol színtel veszítő, vagy barnává és zavarossá váló vörösbort kaphatunk. Hogy ezen körülményeket helyesen megítélhessük, szükséges, hogy a vörös festanyag sajátosságait közelebbről szemügyre vegyük. A festanyag oldhatóságára nagy befolyással van a hőfok; ha a vörösbort 4 Celsius fokra lehütjük, a vörös festanyag tetemes része kiválik a bor sokkal halványabb lesz, ha azonban ismét felmelegítjük, felveszi előbbi színt. Ha fekete szőlőbogyó héjából és fehér borból álló egyforma keverékeket különböző hőfokoknak kiteszünk, ugy a bor 4-5 foknál alig szinesedik, 15 foknál s még inkább 22 foknál (Celsius szerint) színe sokkal sötétebb lesz. Még magasabb hőfokoknál a festanyag oldhatósága már nem emelkedik oly mértékben.

A cseresavtartalom előmozdítja a festanyag feloldását és csökkenti annak kiválását, azaz a bor megfakulását. Ha a szőlő magjait és kocsányait eltávolítjuk, sokkal világosabb vörös bort nyerünk, mintha azok bennmaradnak; ha ezen felül még szőlőmagokat vagy cseranyagot hozzáadunk, a borok sokkal sötétebb vörös színt kapnak (előadó ezt mintákon bemutatta).

A vörös festanyag ugyyszólván csak igen gyengén van a vörös borban lekötve. Minden szilárd, likacsos, vagy finoman elosztott test képest azt a borból többé-kevésbé kiválasztani.

Tegyük például egy szelet fehér itató (szűrő) papirost egyik végével vörös borba. A folyadék a hajcsövesség hatása folytán a papirosban felszívárog; de ez már, nem a változatlan vörösbor, hanem, mint látjuk, a vörös festanyag a papirszelet alsó részében visszatarthatik és annak felső részébe csak tiszta fehér bor emelkedik. A festanyagot különösen erős mértékben rothadó anyagok abszorbeálják. Ha rothadt szőlőt, kocsányt, vagy egy régi kád korhadat fáját vörös borba keverünk, akkor ezt erősen festékelleníti. (Előadó itt felmutat egy eredeti, igen sötét veres bort és ugyanebből egy mintát, mely 1. kg. turfával keverve néhány napig állott; ez utóbbi barna volt és csak kevésbé vörös. Ha a vörös borban oldhatatlan anyagok képződnek, mint az pl. a bor megbarnulásánál előfordul, ugy ezen oldhatatlanná lett anyagokkal együtt a festanyag nagyobb vagy kisebb része is lecsapódik.

Lássuk most, hogy a festanyag ezen sajátosságainak ismeretét hogyan hasznosíthatjuk a vörösborkészítés gyakorlatában. Mivel a festanyag oldhatósága a hőfoktól függ, szükséges, hogy a czefrét rézüstben, vagy csigacsövekben gözzel, 16—18 Celsius fokra már előre felmelegítsük és arról gondoskodjunk, hogy az első 6 napon e hőfokon alul le ne hulljon. Ott, ahol sem melegítő készülékkel, sem fűthető erjesztő helyiségekkel nem rendelkezünk, legalább arra figyeljünk, hogy a vörös bornak való szőlő csak a nap melegebb szakában szedessék.

A rothadt szőlők gondosan eltávolítandók; ezek nemcsak hogy nem gyarapítják a bor színét, de még azt is kiválasztják, lecsapják részben, vagy egészben, melyet az egészséges fűrtök szolgáltatnak. De még az is megtörténhetik, hogy a rothadási anyagok az erjedésnél feloldódnak és később a bor megbarnulását, sokszor annak teljes elfakulását okozhatják. Ott, ahol a rothadt részek eltávolítása nem lehetséges, legjobb a szőlőt lehető gyorsan fűtőborra feldolgozni.

Az erjedés alatt két veszély ellen kell küz-

denünk: az eczetesedés és a czevre felszínén levő törköly rothadás ellen. A czevrében felemelkedő törköly, az ugynevezett kalap, igen kedvező az eczetképződésnek. Ha egy erjedő czevrével telt nyitott kádat egy napig megkeverés nélkül állani hagyunk, a legfelsőbb törkölyrészen az eczetsav jelenléte többnyire már szagáról felismerhető. Ezen sav, melyet a fiatal borban gyakran nem lehet észrevenni, később megszaporodik és akadályozza az erjedést. Más szabad savak felbomlanak és mivel a festanyag az eczetsavban sokkal kisebb mértékben oldódik, mint erősebb savakban, a nyert borok halványabbak lesznek; a vörös bor későbbi megromlásának alapja kétségtelenül gyakran már az első erjedésnél rakódik le.

A felső törkölyrészek már a legrövidebb idő alatt rothadt anyagok tulajdonságait öltik. Ha ily megbarnult héjakat, melyek előbb a bornak vörös festéket szolgáltatnak, szótörzölve vörös borral keverünk, látni fogjuk, hogy ez utóbbi-kevésbé veszít színéből.

Ezen visszasságoknak sülyesztő fenékek alkalmazása által vehetjük elejét. De ez hátrányokkal is jár; a sülyesztőfenék által leszorított törköly alatt szénsav gyülemlik, mely megakadályozza a bornak a törkölylyel való teljesebb érintkezését.

Általam végrehajtott három kísérletnél a vörösbor akkor lett a legszebb, ha helyes hőfok mellett a czefrét naponta háromszor könnyedén megkavartuk és azután ismét jól befedtük, hogy az összegyűlő szénsav távolítsa a levegőt, vagy midőn a sülyesztő fenékekkel leszorított törköly között levő szénsavat időnkint eltávolítottuk. Ez olyképpen történhetik, hogy a bort a kád alsó részéből leeresztjük; ekkor a felsőbb rétegekben levő bor a törköly közé vagy alája süllyed; ha aztán a lecsapolt folyadékot oly töleséren át, melynek csöve a törköly alá lenyulik, a kádba visszatöltjük, akkor az a törköly közt fejnnyomul és a szénsavat kiszorítja.

Ezen eljárást naponta ismételve, a törköly majdnem mindig tökéletes érintkezésben marad a folyadékkal. Ilyen tölesérek, melyek ugy a kád fedele, valamint a sülyesztő fenékén is keresztül nyulnak és az erjedés alatt ott hagyatnának, alumíniumból volna készíthetők.

Ha a zuzott szőlő hordókban erjesztetik, melyekben a törkölyt nem lehet kellőképpen alászorítani, akkor a levegő erjesztőakónával, vagy hasonló készülékkel gondosan kirekesztendő.

Azon veszély, hogy a borban káros elváltozások forduljanak elő, épugy az igen magas, mint a kicsiny hőfok mellett sokkal nagyobb,

mintha a czevrében a rendes, vagyis 18—22 Celsius foknyi meleget tartjuk fenn. Ha tulmeleg a czevre, könnyen beáll az eczetképződés; ha túlhideg, akkor az erjedés lassu lefolyásu lesz, csak hosszabb idő mulva lehet préselni és ennek következménye nem ritkán az, hogy világos színű, vagy később zavarossá vagy barnává váló bort nyerünk.

(Vége köv.)

Terménytőzsde.

Budapest, október 12.

B u z a tavaszra, bácskai	7.33
> tavaszra, északi	7.53
> szeptember-októberre, bácskai	6.—
> szept.-okt.-re északi	4.50
R o z s tavaszra bácskai	7.45
R o z s tavaszra, északi	7.1
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	8.42
> jun.-jul.-ra, északi	3.30
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	7.40
> aug.-szept.re, északi	7.35

Bécs, október 12.

B u z a tiszai	7.35—7.55
> bányai	7.15—7.65
> bácskai	0.00—0.00
> szokványúru őszre	6.85—6.65
B u z a szokványúru tavaszra	7.34—7.90
R o z s tiszavidéki	0.00—0.00
> szokványúru őszre	0.00—0.00
> szokványúru tavaszra	0.00—0.00
T e n g e r i magyar	4.00—4.50
Z a b, magyar kereskedelmi	5.00—5.09

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.05
Magyar koronajárdék	99.30
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Ralmérsi jog megváltási kötvény	100.—
Rorvát-szlávon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Baszszabályozást és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.75
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészevény	347.—
Magyar hitelbank részevény	401.—
Osztrák hitelintézeti részevény	368.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	363.25
20 frankos arany (Napoleonidör)	9.51
Német birodalmi márka	58.75
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

É R T E S I T É S !

Partieárak vétele és eladásáról.

Van szerencsém mélyen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy évek óta fennálló **kézmű- és divatáru üzletemet** egy nagyobb csődtömeg előnyös vétele által egy kizárólagos

Partieáru üzletre

átalakítottam és ezentul az összes árukat mint divatkelmék, gyapjuruhaszövetek, zefirek, vászonáruk, asztalneműek, zsebkendők, ágytakarók, szőnyegek, valamint minden a rőfös szakmába vágó cikkek nálam ugy nagyban mint kicsinyben 50%-al a rendes árokon alul kaphatók.

Tisztelettel

NÁDAS IGNACZ

Zöldfa-utca elején.

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok

az őszi s téli idényre.

DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek.

Kész reggeli costumok

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek **fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák** minden árban
kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktaram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkekbén; azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy az eddiginél

— 50 százalékkal olcsóbban —

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni,
 a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat.

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

K o s z o r u k i á l l i t á s

GERMÁN KÁROLY

„Kegyelet“ dísztemetkezési intézetében, Nagyváradon, Fő-utca, Bartsch-ház.

Franczia művirág koszoruk	drbja 55 krtól 20 frtig
Érckoszoruk	drbja 1 frttól 25 frtig
Sirkivilágító színes poharak kiöntve	drbja 10—12 krajczár
Sirkivilágító színes üveg öblönyök	drbja 50 krtól 1.50 frtig
Sirlámpák	drbja 1.50 frttól 20 frtig

 Sirkivilágítások a legjutányosabb árban elvállaltatnak.

V á l a s z t á s i z á s z l ó k .

Választási zászlók

és jelvények

(218) 3—0

kaphatók

KISS DÁVID

különlegességi tőzsdéjében, Nagyváradon, Olaszi, Fő-utca.

1 db 2 méter hosszú 95 centiméter széles	2 frt.
1 „ 3 „ „ 120—125 cmtr	3 frt.
1000 drb egyes toll levéllel, nyomással	9 forint.
1000 „ hármas „ „	14 forint.

Nagyobb megrendelések 12 óra alatt teljesítetnek. — Egyes darabok negyedóra alatt.

Árverési hirdetemény.

Van szerencsém a t. közönséggel tudatni, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező olaszi-i szántóföldek a — hágói-ut mentén — bérbeadására vonatkozólag az újabb árverés a folyó évi október hó 15-ik napján délután 2 órakor fog a helyszínén megtartatni.

Nagyvárad, 1896. október 12.

Papp János,

gazdasági tanácsnok, árverelő küldöttségi elnök

Választási zászlók!!

és jelvények

felirással, teljesen felszerelve következő árban kaphatók:

2 méter hosszú, 95 cmr. széles	2.—
2 „ „ 120 „ „	2.50
3 „ „ 120 „ „	3.50.

1000 drb toll, zöld levél, felirattal 9 frt.

Minőség tekintetében a legjobbat adtuk, szöveteink szintartósak, ez eddig használt kelméket minden tekintetben felülmúlják.

Kunz József és Társa

217 3—10

ezég

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Haszonbérbe adó birtok.

A nagyvárad latin szertartású káptalan Biharmegye **Kis-Jenő községének határában** fekvő, kellő épületekkel ellátott 400 c. hold tagbirtoka az 1897. évi október 1-től kezdve 10 évre haszonbérbe kiadatik.

Ajánlatok, a főtiszti hivatalban f. évi november 30-ig nyújtandók be hol a bérletre vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

223—2—3

Papp Imre,
főtiszt.

(Utánnomás nem díjaztatik.)